

**Národní institut dětí a mládeže MŠMT, zařízení pro další vzdělávání
pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání,
Sámova 3, 101 00 Praha 10**

Olympiáda v českém jazyce, 39. ročník, 2012/2013 – krajské kolo

II. kategorie

Počet bodů:

Jméno: Škola:

1. a) Uved'te, čím se liší slovesa v následujících větách po stránce mluvnické (neuvádějte počet ani vlastnosti slabik ani hlásek).

A: *Já bych tu televizi nezapnul!*

C: *Já bych tu televizi zapnul.*

B: *Já bych tu televizi zapínal.*

D: *Já bych tu televizi nezapínal!*

b) Uved'te, které dvě ze zadaných vět (napište jen příslušná písmena) mohou tvořit ucelenou součást přirozeného rozhovoru, tedy mohou na sebe bezprostředně navazovat.

c) Začleňte každou ze zbývajících dvou vět do vhodného kontextu.

2. a) Uved'te dvě věty, které budou splňovat následující podmínky:

i) V jedné z nich bude užito slovo *někdo*, které půjde nahradit slovem *kdo*, aniž by se změnil význam věty.

ii) Ve druhé bude užito slovo *někdo* tak, aby je beze změny významu věty nebylo možné nahradit slovem *kdo*.

b) *Všichni to nevědí.* – Uvedená věta má dva významy, vysvětlete je:

3. ... a obvinění ministra platí.

- a) Uved'te, co všechno může tento úryvek z novin znamenat (možností je nejméně pět).
b) U každé možnosti napište, kterými větnými členy jsou v daném případě tvary *obvinění* a *ministra*.

a) význam	b) větné členy
	<i>obvinění:</i> <i>ministra:</i>
	<i>obvinění:</i> <i>ministra:</i>
	<i>obvinění:</i> <i>ministra:</i>
	<i>obvinění:</i> <i>ministra:</i>
	<i>obvinění:</i> <i>ministra:</i>

4. V jedné populární písničce se vyskytuje spojení [snímlispiš]. Začleňte toto spojení do pěti kontextů tak, aby pokaždé mělo jiný význam.

5. Na divadelním plakátu stálo: *Povíce negativní komedie s pozitivním poselstvím.*
- a) Vypište z nápisu nevhodný výraz. Odůvodněte jeho nepatřičnost z hlediska stavby slova (z hlediska toho, jak je slovo utvořeno).
- b) Nahraďte tento výraz jiným, podobně znějícím slovem, s nímž bylo slovo patrně zaměněno. Úpravu proveďte dvěma různými způsoby.

**Národní institut dětí a mládeže MŠMT, zařízení pro další vzdělávání
pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání,
Sámova 3, 101 00 Praha 10**

**Olympiáda v českém jazyce, 39. ročník, 2012/2013 – krajské kolo
II. kategorie
Slohový úkol**

Lhostejnost je horší než nevědomost.

Zpracujte téma libovolnou formou. Doporučená délka 25–30 řádek.

Krajské kolo OČJ 2012/2013 – 39. ročník – II. kategorie – řešení:

1. a) 1. vid dokonavý x nedokonavý; 2. klad x zápor
b) věty C, D
c) Příklad řešení: Ad A: Dědeček dostal k narozeninám novou televizi, ale bohužel neviděl na ovladač. Ještě že u něj byl vnuk a pomohl mu se zapnutím. Když vnuk televizi zapnul, řekl mu dědeček: „Já bych tu televizi nezapnul!“
Ad B: Hledáme dobrovolníka, který by do našeho domova seniorů pravidelně chodil večer zapínat televizi. Pan Novák se přihlásí: „Já bych tu televizi zapínal!“

Bodování: a) za uvedení vidu a kladu/záporu – 1 bod;
b) za správnou odpověď – 1 bod;
c) za výstižné začlenění vět A, B do vhodného kontextu – 2 body.

Celkem tedy maximálně **4 body**.

2. Příklad řešení:

- a) i) *Někdo/kdosi klepe na dveře.*
ii) *Zamluv tam dvacet míst, někdo určitě přijde. / Udělá to někdo z vás? (Uznávejte i metajazykové užití: Nestudoval jsem, a stejně jsem někdo.)*
b) i) *Nikdo to neví. / Neexistuje nikdo, kdo by to věděl.*
ii) *Někteří to vědí, někteří ne. / Ne všichni to vědí.*

Bodování: a) za dva vhodné příklady – 2 body;
b) za obě uvedená řešení – 1 bod.

Celkem tedy maximálně **3 body**.

3. Příklady řešení:

- i) a) obvinění dávají ministroví peníze; b) *obvinění* – podmět, *ministra* – předmět;
ii) a) obvinění vznesené/vznesená proti ministroví je platné / jsou platná; b) *obvinění* – podmět, *ministra* – přívlastek neshodný;
iii) a) obvinění vznesené/vznesená ministrem je platné / jsou platná; b) *obvinění* – podmět, *ministra* – přívlastek neshodný;
iv) a) někdo financuje obvinění vznesené/vznesená proti ministroví; b) *obvinění* – předmět, *ministra* – přívlastek neshodný;
v) a) někdo financuje obvinění vznesené/vznesená ministrem; b) *obvinění* – předmět, *ministra* – přívlastek neshodný.

Bodování: a) za 5 výstižných vymezení významu – 4 body;
za 4 výstižná vymezení významu – 3 body;
za 3 výstižná vymezení významu – 2 body;
za 2 výstižná vymezení významu – 1 bod;
b) za 5 správných určení obou větných členů – 2 body;
za 4 správná určení obou větných členů – 1 bod.

Celkem tedy maximálně **6 bodů**.

4. Příklady řešení: *Sním-li spíž, bude třeba pořídit nové zásoby. / Ještě nevím, sním-li spíž předkrm nebo dezert. / Sním-li, spíš nepochybně i ty. / Sním-li, spíž je v bezpečí, protože z ní nic nevezmu. / Sním-li spíš(,) či bdím? Toť otázka. / S ním-li spíš, má panenka, nebo je u tebe jiný hoch? / S ním-li spíš vyjíme, nebo spíš s ní?*

Bodování: za 5 a více různých příkladů – 3 body;
za 4 různé příklady – 2 body;
za 3 různé příklady – 1 bod.

Maximálně tedy **3 body**.

Poznámka: Řetězec [sním] lze interpretovat jako tvar slovesa *sníst*, nebo tvar slovesa *snít*, nebo spojení předložky a tvaru zájmena *on*; řetězec [spíš] pak buď jako tvar slovesa *spát*, nebo jako 1. p. j. č. podstatného jména *spíž*, nebo jako jeho 4. p., nebo jako příslovce *spíš*, *spíše*, *pravděpodobněji*.

5. a) Slovo *povíce* neexistuje, předpona *po-* se neužívá u tvarů druhého stupně příslovčí.
b) *ponejvíce*, *povýtce*. – Pozn.: Neuznávejte neurčitou číslovku *povícero*: vyjadřuje počet, množství (*bylo jich tam povícero*) a má charakter jména (obvykle se pojí s 2. pádem počítaného předmětu), nikoli příslovce (nevyjadřuje míru, intenzitu).

Bodování: a) za uvedení správného výrazu a za vhodné vysvětlení – 1 bod;

b) za uvedení obou slov – 2 body.

Celkem tedy maximálně **3 body**.

Celkem za jazykovou část 19 bodů.

6. Slohový úkol: Hodnoťte dodržení tématu, plynulost a návaznost textu, vhodný výběr lexikálních prostředků i větnou stavbu. Přihlížejte i k tvaroslovné a pravopisné správnosti.

Bodování: 0–10 bodů. Využijte celého bodového rozpětí.